

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za matematiko in fiziko

Eva Deželak in Ines Šilc

Univerzitetne fundacije

SEMINARSKA NALOGA PRI PREDMETU FINANČNI TRGI IN INSTITUCIJE

Ljubljana, 2020

Kazalo

1	Uvod	3
2	Kaj so univerzitetne fundacije, njihov namen in delovanje	3
2.1	Delovanje fundacij	3
2.2	Vrste fundacij	3

Slike

1 Uvod

V seminarski nalogi bova....

Najstarejše fundacije, ki so aktivne še danes, so ustanovili kralj Henry VIII in njegovi sorodniki. Njegova babica, grofica Richmond, je ustanovila "endowed chairs in divinity"???? na Oxfordu in Cambridgu, Henry VIII pa je na obeh ustanovil "professorships in a variety of disciplines"???? . Prvo zabeleženo fundacijo pa je ustanovil Marcus Aurelius za višjo šolo filozofije v Atenah leta 176. [1]

2 Kaj so univerzitetne fundacije, njihov namen in delovanje

Fundacije predstavljajo denar ali druga finančna sredstva, ki se donirajo univerzam. Namenjena so investiranju v rast osnovnega kapitala in zagotavljajo dodatni prihodek za prihodnje investicije in izdatke. Običajno fundacijski skladi pri dodeljevanju sredstev sledijo striktnim pravilom z namenom, da ne bi prevzeli preveč tveganja.

Fundacija je denarna ali premoženjska podpora neprofitni organizaciji, ki porabi dobiček od naložb za določen namen. Večina fundacij je zasnovana tako, da glavni znesek ohrani nedotaknjen, medtem ko donos od naložbe porabi za dobrodelne namene.

2.1 Delovanje fundacij

Večina fundacij ima določene smernice, ki narekujejo, koliko vsakoletnih prihodkov iz naložb lahko porabijo. Na številnih univerzah ta znesek znaša približno 5% celotne vrednosti premoženja. Nekatere bolj popularne šole, na primer Harvard, imajo fundacije v vrednosti več bilionov dolarjev, zato v njihovem primeru 5% predstavlja ogromne količine denarja. [1]

Donatorji lahko omejijo način, kako šole porabijo denar z izjavo o naložbeni politiki (ISP). Na primer, donatorji se lahko odločijo, da bodo uporabili del prihodka iz fundacije za štipendije. Razen teh omejitev lahko univerze preostali del dodeljenega zneska uporabijo kot standardni dohodek. Odločitev o tem, ali ga je potrebno porabiti za najem profesorjev, nadgradnjo oziroma popravilo prostorov ali pa financiranje štipendij, sprejmejo učitelji.

Dohodki od naložb fundacije lahko tudi znatno znižajo stroške šolnine za študente. Če na primer finančna sredstva univerze prinesejo skupno 150 milijonov dolarjev in imajo 5-odstotno omejitev porabe, bi to zagotovilo 7,5 milijona dolarjev razpoložljivega dohodka. Če bi univerza prvotno načrtovala 5,5 milijona dolarjev namenjenih sredstev, bi to pomenilo, da bi lahko presežna 2 milijona dolarjev porabila za plačilo drugih dolgov ali stroškov in prihranke lahko prenesla na študente. [1]

Ker pa so univerze odvisne od donosnosti naložb za dodatni dohodek, lahko pride do težav, če naložbe ne prinesejo ustrezne donosnosti. Zato večino fundacij vodijo strokovnjaki.

2.2 Vrste fundacij

Obstajajo različne vrste fundacij:

1. Termenske fundacije: te običajno določajo, da se lahko glavnica porabi šele po preteku določenega obdobja ali po določenem dogodku.

2. Neomejene fundacije: to so sredstva, ki jih je mogoče potrošiti, shraniti, naložiti in razdeliti po presoji institucije, ki je prejela darilo.
3. "quasi-endowment"Navidezna fundacija????: je donacija iz strani posameznika ali institucije, ki je dana z namenom, da ta sklad služi točno določenemu namenu. Glavnica se običajno obdrži, medtem ko se dobiček porabi ali razdeli po specifikacijah donatorja. Te fundacije so največkrat ustanovljene iz strani institucije, ki bo od njih imela korist preko notranjih transakcij ali z uporabo neomejenih sredstev, ki so že bili dodeljeni tej instituciji.
4. Omejene fundacije: njihove glavnice so zadržane za vedno, medtem ko se dobiček od vloženih sredstev porabi po navodilih donatorja.

Razen v kakšnih posebnih okoliščinah, pogojev ni mogoče kršiti. Če je institucija blizu bankrota ali pa ga je že razglasila, vendar ima še vedno premoženje v fundacijah, lahko sodišče izda doktrino o cy-prè-jih(????), tako da lahko institucija uporabi ta sredstva za boljši finančni položaj, pri tem pa še naprej spoštuje želje donatorja.

Literatura

- [1] *How do university endowments work?*, v: Investopedia, [ogled 29. 4. 2020], dostopno na <https://www.investopedia.com/ask/answers/how-do-university-endowments-work/>.